

Martna Vallavalitsus

Martna valla
eelarvestrateegia 2015-2019
seletuskiri

Martna 2015

Sisukord

Kokkuvõte	3
Definitsioonid ja lähtekohad	3
Eelarvestrateegia rakendamise taust	4
Valla majanduslik olukord	4
Põhitegevuse finantsplaan	5
Põhitegevuse tulud	5
Põhitegevuse kulud	7
Investeeringud	9
Välisvalgustus	9
Hajaasustuse programm	9
Martna Põhikooli soojustamine	9
Martna Lasteaia renoveerimine	9
Vallamaja renoveerimine	10
Martna asula katlamaja ja soojatrassi remont	10
Finantseerimine	10
Investeeringute rahastamine	10
Netovõlakoormus	11
Likviidsed varad	11
Finantsdistsipliin	12
Riskid	14

Kokkuvõte

Käesolev on Martna valla eelarvestrateegia seletuskiri.

Eelarvestrateegia on oma sisult kohaliku omavalitsuse finantsplaani järgneva viieks aastaks (2015-2019). Eelarvestrateegia tervikpaketi moodustavad eelarvestrateegia (MS Excel'i formaadis) ja käesolev seletuskiri.

Järgnevalt, põhitegevuse finantsplaani osas, on vaatluse alla võetud valla tulude ja kulude kujunemine eelarvestrateegia rakendamise perioodil. Põhitegevustulem (tulude ja kulude vahe eelarveperioodil) on baasstsenaariumi kohaselt mõõdukalt positiivne kogu eelarvestrateegia prognoosiperioodi vältel.

Investeeringute peatükis on välja toodud olulisemad väljaminekud põhivara soetusteks ja parendusteks: investeeringute sisu, eeldatav maksumus, rahastamise allikad ja elluviimise aeg. Oluline on silmas pidada, et planeeritud ettevõtmised on sõltuvad [valla suhtes] välistest rahastamisvõimalustest, eelkõige riiklikest toetustest (allikad: EAS, KIK jt), mille saamise tõenäosus tänase info põhjal algab 50 protsendist.

Uute laenukohustuste võtmist baasstsenaariumis ette nähtud ei ole, kuid need ei ole ka põhimõtteliselt välistatud, kui on täidetud teatud tingimused (vt peatükk Laenukohustused).

Eelarvestrateegia põhiperspektiiv põhineb nn baasstsenaariumil, mis on tulude ja kulude ennustus tänase informatsiooni järgi.

Definitsioonid ja lähtekohad

Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia koostamise vajadus tuleneb vastutusest maksumaksja ees. **Eelarvestrateegia** on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaani nelja eelseisva eelarveaasta kohta, mis näitab kuidas on omavahel seotud eesmärgid ja ressursid ning kuidas on tagatud stabiilsus ja jätkusuutlikkus pikemaajalises finantsvaates.

Seaduse tasandil on sätestatud, et KOV eelarvestrateegia peab sisaldama majanduskeskkonna analüüsi ja prognoosi, hõlmama vähemalt nelja järgnevat aastat ning andma ülevaate põhilistest finantsplaani segmentidest: tuludest, kuludest, investeeringutest ning kohustusest.

Eelarvestrateegias kasutatavate põhimõistete definitsioonid on järgnevad:

eelarve – eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaan koos täiendavate nõuete, volituste ja informatsiooniga, mis on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse vastava aasta tegevuste finantseerimisele;

sissetulekud – põhitegevuse tulud, materiaalse ja immateriaalse põhivara, osaluste ja muude aktsiate või osade müügitulu, põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine, finantstulud ja tagasilaekuvad laenud;

väljaminekud – põhitegevuse kulud, põhivara, osaluste ja muude aktsiate või osade soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, finantskulud ja laenude andmine ning muude vastavate kohustuste täitmine;

Martna valla eelarvestrateegia

investeering – põhivara soetus ja sellega kaasnev käibemaksukulu seoses objekti ehitamise või renoveerimisega või vara soetamisega;

kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksus – kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuv üksus;

sõltuv üksus – raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Märkusena: Martna vallal sõltuvaid üksusi ei ole.

netovõlakoormus – võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe;

omafinantseerimisvõimekus – valemina: põhitegevuse tulud miinus põhitegevuse kulud jagatud põhitegevuse tuludega.

Martna valla eelarvestrateegia on koostatud **eelarve** alusel, mis on Rahandusministeeriumi poolt ette antud MS Excel'i formaadis tabel. See on MS Exceli programmis üles ehitatud integreeritud eelarvestrateegia ning iga-aastase eelarve koostamise ja seiramise süsteem.

Eelarvestrateegia (kohaliku omavalitsuse finantsplaan) on koostatud **kassapõhiselt**.

Eelarve tabelites on kõik kulud (nagu ka muud väljaminekud ja sissetulekud) kajastatud KOV-i kui üksuse kohta konsolideeritult. Seejuures on KOV-i asutuste vahelised tehingud elimineeritud - eelarve põhitabelis on selleks vajaduse korral kasutatud lisaridu, milles elimineerimisele kuuluvad tehingud on kajastatud vastupidise märgiga.

Eelarvestrateegia järgmise viie aasta kavandamisel (2014-2018) on kajastatud **prognoosi baasina** võrreldaval kujul vastavad näitajad eelneva ja jooksva aasta kohta (2012-2013).

Jooksva aasta andmete kajastamisel on tuginetud jooksva aasta eelarvele, mida on vajaduse korral korrigeeritud muudatustega, mis strateegia koostamise hetkel on teada või suure tõenäosusega ilmnevad.

Eelarvestrateegia numbrilised prognoosid on esitatud **jooksevhindades**.

Eelarvestrateegia rakendamise taust

Valla majanduslik olukord

Martna vallas elas 2015. aasta 1. jaanuari seisuga 806 inimest. Valla pindala on 269 km², millest 24% on haritavat maad, 28% metsamaad ja 26% looduslikku heinamaad. Valla territooriumil asub 34 küla.

Vallavalitsuse poolt hallatavad asutused on Martna Põhikool, Martna Lasteaed, Martna raamatukogu ja Rõude raamatukogu.

Martna vallal sõltuvaid üksusi ei ole (KOV üksuse finantsjuhtimise seaduse mõistes).

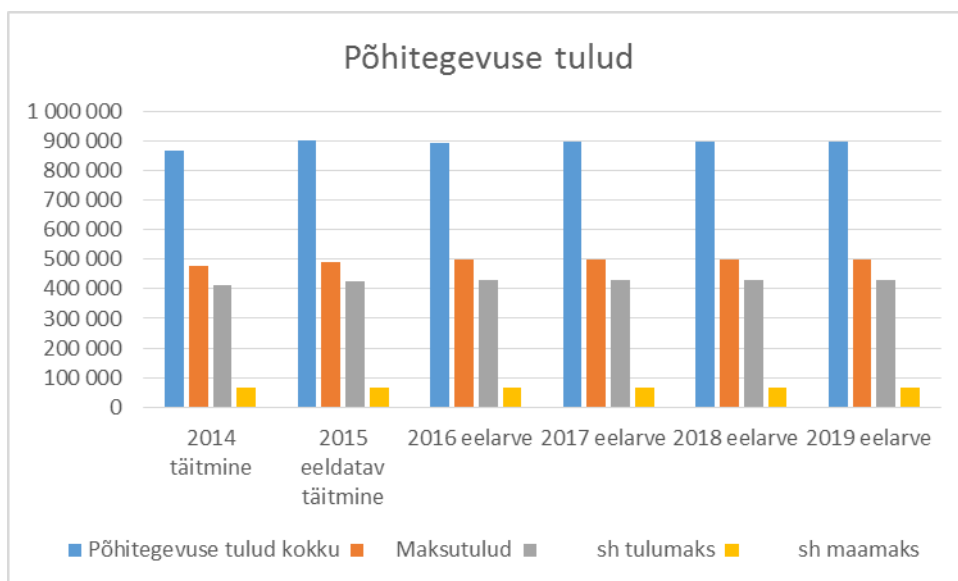
Põhitegevuse finantsplaan

Põhitegevuse tulud

Martna valla põhitegevuse tulud koosnevad mitmesugustest maksutuludest, saadavatest toetustest tegevuskulude katteks, kaupade ja teenuste müügitulust ning muudest tegevustuludest. Valla põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad maksutulud, millest omakorda enamuse laekub eraldistena riiklikest maksudest (füüsilise isiku tulumaks ja maamaks); tähtsuset järgmisel kohal on mitmesugused toetused.

Põhitegevuse tulude struktuurist annab ülevaate järgnev joonis.

Joonis 1. Põhitegevuse tulud (eurodes)

Põhitegevuse tulude detailsem liigendus on välja toodud eelarvestrateegias (MS Excel'i formaadis).

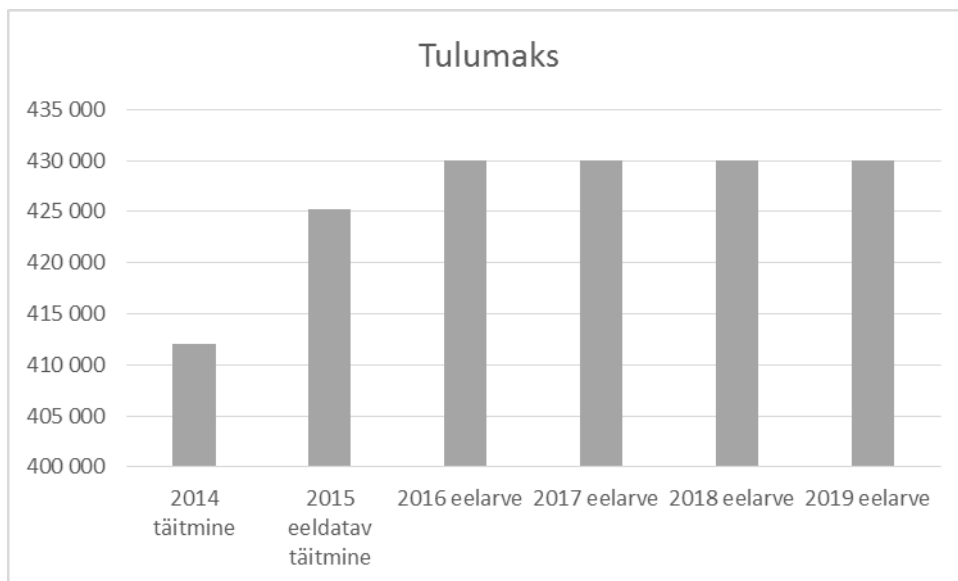
Üksikisiku tulumaks

Eelnevate perioodide näitajate sisestamisel on lähtutud Rahandusministeeriumi andmetest tulumaksu laekumise kohta.

Tulumaksu laekumise ennustus põhineb kolme eelduse prognoosimisel – maksumaksjate arvu oodatav muutus, sissetulekute kasv, tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe. Tulumaksu laekumise prognoosist annab pildi alljärgnev graafik.

Martna valla eelarvestrateegia

Joonis 2. Tulumaks (tuh eurodes)

Tulumaksu laekumise ennustamisel on abiks võetud abiparameeter – tulumaksu keskmine suurus ühe elaniku kohta (tulumaksu laekumine jagatud elanike arvuga). Planeeritava aasta tulumaksu laekumine on arvutatud järgmise valemi alusel

$\text{Maksumaksjate arv} * \text{Tulumaks elaniku kohta} * (1 + \text{Sissetulekute kasv \%})$

Kusjuures “Sissetulekute kasv %” on ametlikult prognoositud makronäitaja (allikas: Rahandusministeerium).

Tasandusfond ja toetusfond

Tasandusfondi prognoosimisel on lähtutud eelarvestrateegia koostamise aasta (2013) riigieelarvega kinnitatud tasandusfondi arvutamise tabelist. Seega jooksva aastal tasandusfondist KOV-ile eraldatav summa peab võrduma arvutuslikult tuleneva summaga.

Tasandusfondi laekumiste prognoos ajavahemikuks 2015 – 2019 on suurusjärgus 40 – 50 tuhat eurot aastas.

Maamaks

Aastast 2013 hakkas kehtima koduomanikke maamaksust vabastav maamaksuseaduse muutmise seadus. Sellest johtuvalt on prognoositud maamaksu laekumise vähenemist võrreldes 2012. aastaga ca 2700 euro võrra. Järgnevate aastate maamaksu laekumiseks on kavandatud ca 67 tuhat eurot aastas. Detailsem info maamaksu prognoosi arvutuskäigu kohta on kättesaadav vallavalitsuses.

Muud tulud

Muud põhitegevuse tulud on prognoositud eelarvestrateegia põhitabelis. Prognooside koostamisel on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

Martna valla eelarvestrateegia

- kohalikud maksud, loodusvarade kasutusõiguse tasud ja muud reguleeritud iseloomuga laekumised (riigilõivud, saastetasud) võrduvad kõikidel prognoositavatel aastatel jooksvaks aastaks oodatavate laekumistega;
- laekumised majandustegevusest ja mitmesuguste kaupade ja teenuste müügist (v.a riigilõivud) muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeksi võrra;
- üldjuhul saadavate toetuste laekumist ei prognoosita (siin ei mõelda tasandusfondi, mida on käsitletud eespool), va kui selliste laekumiste tõenäosus on kõrge;
- sellised saadavad toetused, mille laekumine on läbi aastate regulaarse iseloomuga, nagu riigieelarveline teehoiutoetus ja koolipiima toetus, jäävad prognoositavatel aastatel jooksva aasta tasemele (või järgneva aasta tasemele, kui eelarvestrateegia koostamise hetkeks on piisavalt usaldusväärset informatsiooni järgmise aasta toetuste kohta);
- trahvide laekumist ei prognoosita.

Toetuste hulgas on mitmed laekumised ühekordse iseloomuga ehk projektipõhised. Sellest lähtuvalt on neid ka prognoositud. Toetuse laekumisega ja vastavalt toetusest tehtavate kuludega on arvestatud ainult juhul, kui on piisavalt suure kindlusega teada, et antud projekt realiseerub.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud on prognoositud eelarvestrateegia põhitabelis, seejuures on lähtutud järgmisest põhimõtetest:

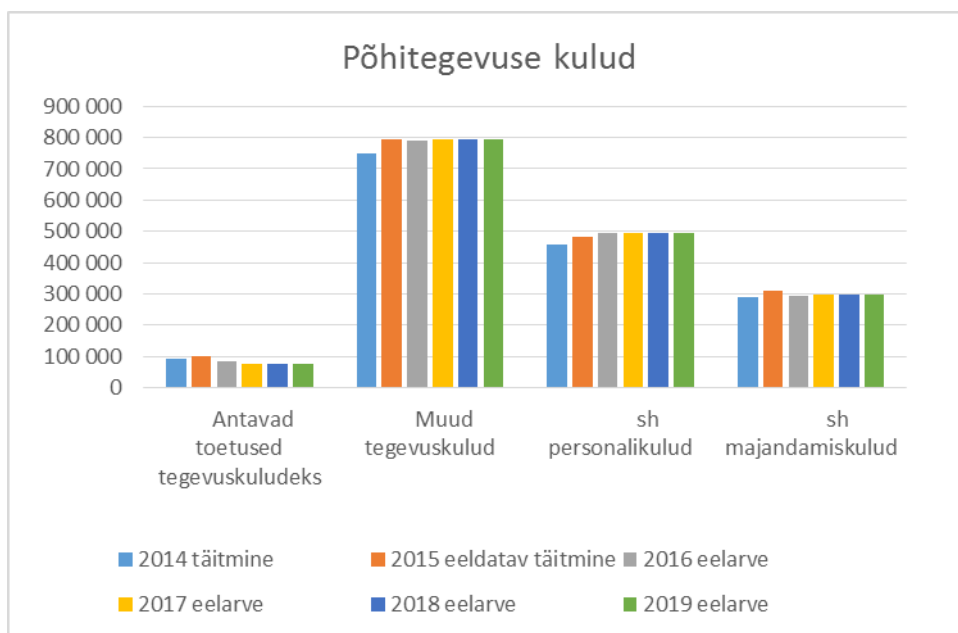
- antavad toetused jäävad prognoositavatel aastatel samaks järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes;
- personalikulud jäävad prognoositavatel aastatel samaks järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes;
- majandamiskulud muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeksi võrra järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes;
- muud kulud muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeksi võrra järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes.

Põhitegevuse kulude liigendus meetmepõhiselt on eelarvestrateegias esitatud tegevusalade kaupa, mille nimetused on vastavuses riigile esitatavas eelarve täitmise aruandes kasutatava kulude tegevusalapõhise liigendusega. Iga tegevusala on täiendavalt jagatud neljaks kululiigiks – antavad toetused, personalikulud, majandamiskulud, muud kulud.

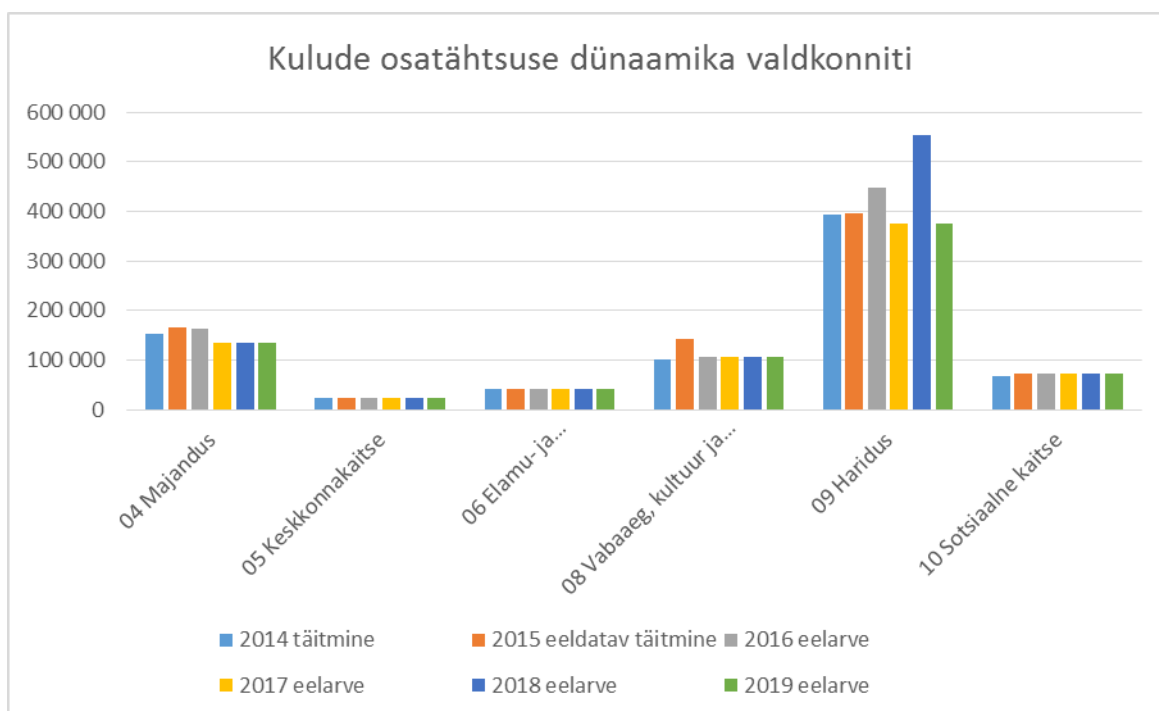
Põhitegevuse kulude struktuuri ja dünaamikat iseloomustavad järgnevad graafikud.

Martna valla eelarvestrategia

Joonis 3. Põhitegevuse kulude eelarve ja prognoos (eurodes)

Joonis 4. Kulude osatähtsuse dünaamika valdkonniti

Põhitegevuse tulem

Järgnevas tabelis on välja toodud põhitegevuse tulude, kulude ning põhitegevustulemi eelarveline suurus (2012 ja 2013. aasta osas) ning prognoos (2014-2018).

Tabel 1. Põhitegevustulemi vastu võetud eelarve ja prognoosi kohaselt (eurodes)

Martna valla eelarvestrateegia

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Põhitegevuse tulud kokku	859 420	866424	901559	894702	898547	898547	898547
Põhitegevuse kulud kokku	854 522	840800	896640	874312	874077	874077	874077
Põhitegevustulem	4 898	25624	4919	20390	24470	24470	24470

Investeeringud

Kavandatavaid investeeringuid ja nende rahastamist kajastab eelarvestrateegia tabel. Selles tabelis on välja toodud kõik põhivara soetused (koos kaasneva käibemaksukuluga).

Investeeringute tabelis on automaatselt välja arvatud ka kõikide investeeringute koond – põhivara hangete kogumaht ning liigiti finantseerimisallikate kogumahud aastate lõikes.

Järgnevalt on selgitatud kavandatavate investeeringute sisu.

Välisvalgustus

Aastal 2012 ja 2013 vahetati osaliselt välja Martna küla välisvalgustid ja elektrikaablid. Rahastamisallikas: eeldatav toetus majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumilt teede ja tänavate remondiks. Aastal 2014 renoveeriti Kirna ja Rõude küla välisvalgustus.

Hajaasustuse programm

Aastal 2014 võeti osa riigi poolt algatatud hajaasustuse programmist. Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele lastega peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. Eesmärgi saavutamiseks toetatakse programmist majapidamiste veesüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi. Aastal 2015 ja hilisematel aastatel on kavandatud sellesse programmi panustada 6 000 eurot, millest pool tuleb toetuse arvelt.

Martna Põhikooli soojustamine

Martna Põhikool on ehitatud 1970. aastal 150-le õpilasele. Praegu on koolis 45 õpilast. Järgnevatel aastatel pole õpilaste arvu muutust ette näha. Kitsalt majanduslikus vaates ei ole otstarbeks kooli pidada, kuid arvestades et lähimad koolid Paliveres, Kullamaal, Haapsalus ja Lihulas asuvad umbes 20 km kaugusel, kaob kooli kadumisel piirkonna atraktiivsus noore pere jaoks. On loomulik, et lastega pered soovivad reeglina saata lapsi õppima kodulähedasse kooli.

Energiaaudit kooli kohta tehti 2011. aastal ning sealt on näha soojakulude võimaliku kokkuhoiu lahendused. Aastal 2012 soojustati koolimaja trepikodade seinad 176 m² ulatuses, maksumusega 10 926 eurot, mis kaeti valla omavahendite arvelt. Selle tulemusel kadus seintele tekkiva hallituse põhjus.

Martna Lasteaia renoveerimine

Martna Lasteaed ehitati 1988. aastal. Ehitus koosneb viiest korpusest, millest kahes asuvad rühmaruumid, lisaks köögiblokk, raamatukogu ja päevakeskus. Päevakeskuse osa renoveeriti

Martna valla eelarvestrateegia

2010. aastal (vahetati aknad, põrandad, elektrijuhtmed ja valgustid; soojustati välissein ja paigaldati ventilatsioon). Järgnevalt on vallavalitsuse eesmärgiks samalaadselt renoveerida ka ülejäänud lasteaia hoone. Kui võtta aluseks sarnased tööde mahud ja hinnad, mis olid päevakeskuse osa renoveerimisel, siis ühe korpuse renoveerimine maksaks ca 45 000 eurot. Seega koguinvesteering oleks 180 tuhat eurot. Investeeringu tulemusena väheneksid soojakaod ja hoone ülalpidamiskulud kuni 17%. Praegu kulub maja kütmisele ca 12 000 eurot aastas.

Lisaks on plaani võetud lasteaia katuse vahetus ja soojustamine koos tuulekastide ja vihmaveesüsteemide paigaldusega (eeldatavasti aastal 2016). Tööde maht on ca 1220 m², investeeringu kogumaksumuseks on hinnatud kuni 74 000 eurot. Investeeringu tulemus: vähenevad soojakaod ja ülalpidamiskulud kuni 6 %, tagatakse hoone säilimine. Antud investeering tehakse eeldusel, et vald saab toetust KIK'ilt või EAS'ilt, omaosalusega 10-20%.

Oluline on mainida, et riiklike toetuste saamise tõenäosus ülalkirjeldatud investeeringute kaasrahastamiseks on tänase hinnangu järgi 50+ protsenti. Ebaselged on näiteks KIK'i hoiakud siin välja toodud projektide rahastamise suhtes.

Kui toetust ei saada, hoiab vald hooned ja rajatised korras omavahendite abil - nii hästi kui võimalik.

Vallamaja renoveerimine

Martna vallamaja on ehitatud 1987. aastal. Hoone on kahe korruseline, kasutusel on ka keldriruumid. Hoones töötab peale vallavalitsuse veel perearst ja juuksur.

Aastal 2015 paigaldati hoonesse pelleti katlamaja, mis annab kokkuhoidu maja ülalpidamise arvelt.

Viimati tehti hoones remonti üle 15 aasta tagasi. Hetkel on vaja vahetada aknad ja katus ning korrastada välisfassaad.

Martna asula katlamaja ja soojatrassi remont

Martna külas asuv katlamaja annab sooja neljale korterelamule ja lasteaiale. Soojatrassi pikkus on ligikaudu 400 m, mis on kaetud vana soojustusega ja kus on väga suur soojakadu. Katlamaja seadmestik ja hoone vajavad renoveerimist.

Aastal 2015 valmib soojatrasside ehitusprojekt ja trassid ise peaksid valmima 2015/2016 aasta jooksul.

Finantseerimine

Investeeringute rahastamine

Põhivarasse tehtavate investeeringute rahastamist on käsitletud eelmise peatükis.

Investeeringute rahastamiseks kasutatavate omavahendite suurus on arvutatud automaatselt – tabelis näidatud põhivara soetuste ja muude finantseerimisallikate vahena.

Martna valla eelarvestrateegia

Töölehe “Investeeringud” koondosast on võlakohustustega finantseeritav investeeringute osa automaatselt üle kantud põhitabeli finantseerimistegevuse blokki. Investeeringute rahastamiseks võetavad laenud, intressikulud ja põhiosa tagasimaksud on arvesse võetud “Kohustused” all.

Martna vald laenude võtmist ette näinud ei ole aga vajadusel ollakse seda valmis tegema.

Netovõlakoormus

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini hinnatakse eelkõige järgmise kahe näitaja alusel: põhitegevuse tulem (mis on käsitletud peatükis “Põhitegevuse tulem”) ja netovõlakoormus.

Perioodi netovõlakoormus arvutatakse antud perioodi (aasta) võlakohustuste saldo ja likviidsete varade kogusumma vahena.

Lisaks tuuakse välja netovõlakoormuse määr ja –ülemmäär.

Netovõlakoormuse määr = Netovõlakoormus / Põhitegevuse tulud * 100%

Netovõlakoormuse ülemmäär - vastavalt seadusele võib netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Seejuures kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Eelarvestrateegias on netovõlakoormus, netovõlakoormuse määr ja netovõlakoormuse ülemmäär kajastatud real “Finantsdistsipliin”.

Seoses sellega et Martna vald uute kohustuste võtmist ette näinud ei ole, kujuneb netovõlakoormuse määraks 0%. Netovõlakoormuse ülemmäär on kõigil eelarvestrateegia aastatel 60%, näiteks aastal 2014 on antud näitaja absoluutväärtuseks ca 500 000 eurot.

Likviidsed varad

Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse tähenduses peetakse likviidseteks varadeks raha ja pangakontodel olevaid vahendeid, rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning soetatud võlakirju.

Likviidsete varade käsitus (rahavooanalüüs) on eelarvestrateegias ära toodud “Likviidne vara” all.

Tabel 2. Rahavooanalüüs

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-16710	-12658	9541	8382	8716	9057
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	23992	11341	20882	29264	37980	47037
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	49180	110230	97030	115830	102630
Netovõlakoormus (eurodes)	0	37839	89348	67766	77850	55593

Martna valla eelarvestrateegia

Netovõlakoormus (%)	0,0%	4,2%	10%	7,5%	8,7%	6,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	519854	540935	536821	539128	539128	539128
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	519854	503096	447473	471362	461278	483535

Finantsdistsipliin

Tabelisse 3 (vt allpool) on koondatud kohaliku omavalitsuse finantsdistsipliini iseloomustavad finantsnäitajad.

Tabel 3. Finantsdistsipliini iseloomustavad näitajad

	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	866 424	901 559	894 702	898 547	898 547	898 547
Maksutulud	479 097	492 288	497 000	497 000	497 000	497 000
sh tulumaks	412 042	425 288	430 000	430 000	430 000	430 000
sh maamaks	67 055	67 000	67 000	67 000	67 000	67 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	127 948	134 630	123 156	127 001	127 001	127 001
Saadavad toetused tegevuskuludeks	254 703	272 731	272 046	272 046	272 046	272 046
sh tasandusfond (lg 1)	51 222	50 646	50 646	50 646	50 646	50 646
sh toetusfond (lg 2)	127 200	208 389	208 400	208 400	208 400	208 400
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	76 281	13 696	13 000	13 000	13 000	13 000
Muud tegevustulud	4 676	1 910	2 500	2 500	2 500	2 500
Põhitegevuse kulud kokku	840 800	896 640	874 312	874 077	874 077	874 077
Antavad toetused tegevuskuludeks	93 467	101 671	82 876	78 476	78 476	78 476
Muud tegevuskulud	747 333	794 969	791 436	795 601	795 601	795 601
sh personalikulud	457 900	483 615	495 001	495 001	495 001	495 001
sh majandamiskulud	288 965	310 619	295 835	300 000	300 000	300 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh muud kulud	469	735	600	600	600	600
Põhitegevuse tulem	25 624	4 919	20 390	24 470	24 470	24 470
Investeeringustegevus kokku	-42 334	-66 757	-71 899	-2 888	-34 554	-2 213
Põhivara müük (+)	14 044	1 000				
Põhivara soetus (-)	-56 378	-66 757	-101 850	0	-180 000	0
sh projektide omaosalus		-49 180	-69 850	0	-32 000	0

Martna valla eelarvestrateegia

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	0	0	32 000	0	148 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	0	0				
Finantskulud (-)	0	-1 000	-2 049	-2 888	-2 554	-2 213
Eelarve tulem	-16 710	-61 838	-51 509	21 582	-10 084	22 257
Finantseerimistegevus	0	49 180	61 050	-13 200	18 800	-13 200
Kohustuste võtmine (+)	0	49 180	69 850	0	32 000	0
Kohustuste tasumine (-)	0	0	-8 800	-13 200	-13 200	-13 200

Riskid

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt, võivad siiski teatud tõenäosusega ilmnedä sündmused, mis kas parandavad või halvendavad KOV-i finantspositsiooni baasstsenaariumiga võrreldes.

Näiteid riskidest, millel võib olla oluline mõju KOV-i finantsolukorrale:

- rahvastiku vananemisest tulenev maksutulude vähenemine ja surve kuludele;
- prognoositust halvemaks kujunev majanduse olukord;
- ootamatuid kulusid kaasa toovad loodusõnnetused;
- võimetus leida piisavalt soodsaid ressursse investeeringute rahastamiseks.

Esimene riskistsenaarium

Martna valla tulubaasi domineeriv allikas on mitmesugused maksutulud, sh üksikisiku tulumaks. Eelarvestrateegias on tulumaksu laekumise üheks mõjutajaks ametlik prognoos elanikkonna sissetulekute (palga) kasvu osas.

Tulumaksu 10%-line laekumise vähenemine tooks kaasa riski, et teatud perioodil muutub likviidsete varade saldo negatiivseks. See aga tähendaks, et tekib vajadus täiendava rahastamise või kulukärbete järele. Kriitiline (ehk nõ "lubatav") elanikkonna sissetulekute vähenemise määr (võrreldes ametlikult ennustatuga) on 8-9% kandis (*ceteris paribus*), st kuni sellise piirini püsib likviidsete varade saldo veel positiivsenä.

Teine riskistsenaarium

Maksumaksjate arvu mõju valla finantsperspektiivile. Maksumaksjate arvu kõigest 2% vähenemine tooks kaasa negatiivse likviidsete varade saldo ning sellest johtuvalt vajaduse täiendavaks finantseerimiseks või kulukärbeteks. Maksumaksjate arvu muutuse mõju valla finantsperspektiivile on väga suur. Maksumaksjate arvu marginaalne vähenemine tooks kaasa suure pinge likviidsuse osas.